

Udlændinge

Styrelsen

Asylafdelingen

Dato: 23. juli 2004

23/7'04

Notat til brug for behandling af asylsager vedrørende tidligere medlemmer af efterretningstjenesterne i Afghanistan; AGSA, KAM, KhAD og WAD

1. Indledning.....	2
1.1 Adgang til kilder.....	3
2. AGSA og KAM.....	4
3. KhAD og WAD	5
3.1 Organisationsstruktur	5
3.2 Medarbejderne i KhAD og WAD	7
3.3 Anholdelsesprocedurer.....	8
3.4 Anvendelse af tortur	9
3.5 Antallet af fængslede og forsvundne personer	12
3.6 Forholdene i KhAD forhørscentre og fængsler	13
3.7 Rettergang under KhAD og WAD	15
3.8 Henrettelser	16
Litteraturliste	17

1. Indledning

Udlændingestyrelsen modtager jævnligt ansøgninger om asyl fra afghanske statsborgere, der i forbindelse med deres ansøgning oplyser at have arbejdet for Khadimal-e Atal'at-e Dowlati (KhAD) og Wazarat-e Aminiat-e Dowlati (WAD). Begge efterretningstjenester fungerede i Afghanistan fra 1979 til 1992 under det kommunistiske styre.

Såfremt det vurderes, at disse asylansøgere bør anerkendes som flygtninge, skal styrelsen tage stilling til, om de skal udelukkes fra flygtningestatus i henhold til flygtningekonventionens artikel 1F.

Styrelsen har hidtil haft den praksis, at personer, der har deltaget i afhøringer og/eller har haft en høj position inden for KhAD og WAD, vil blive udelukket fra asyl. Styrelsen har som grundlag for denne praksis støttet sig til en rapport udgivet af det hollandske Udenrigsministerium den 26. april 2001. Af rapporten fremgår, at tortur systematisk blev anvendt ved afhøringer udført af KhAD og WAD. Det fremgår videre, at alle personer i KhAD og WAD med rang af underofficer og derover har deltaget i aktiviteter, der kan medføre udelukkelse, herunder tortur, henrettelser, m.v.¹.

I forbindelse med behandlingen af enkelte sådanne asylansøgninger er der blevet rejst tvivl om troværdigheden af oplysningerne i den hollandske rapport. Rapporten er blevet kritiseret for dens oplysninger om:

1. Hvordan KhAD og WAD officerer blev rekrutteret og hvad der blev krævet for at blive forfremmet i KhAD, herunder hvorvidt det krævedes, at man skulle udspionere sin familie, arrestere og torturere venner og bekendte, samt udrydde fjender af det kommunistiske regime.
2. Hvordan tortur indgik i KhAD's og WAD's arbejde, herunder om det var en integreret del af organisationernes arbejdsmetoder.

¹ Ministry of Foreign Affairs, Asylum and Migration Division The Hague, *Security Services in Communist Afghanistan (1978-1992) AGSA, KAM, KhAD and WAD*, 26 April 2001 afsnit 2.4.

Udlændingestyrelsen har på denne baggrund fundet det hensigtsmæssigt at samle de oplysninger, der er til rådighed fra offentlige kilder om disse to punkter. Det skal indledningsvist nævnes, at det ikke har været muligt at finde kilder, der belyser rekruttering og procedurer for forfremmelse af KhAD-officerer. Derfor har det desværre ikke været muligt at belyse punkt 1.

1.1 Adgang til kilder

Under det kommunistiske styre i Afghanistan var der meget begrænset adgang til oplysninger om, hvordan landets statsapparat fungerede². Dette gjaldt i særdeleshed oplysninger om efterretningstjenesterne AGSA, KAM, KhAD og WAD.

Dette notat bygger på rapporter fra Amnesty International udgivet i perioden fra 1986 til 1991 og på rapporter fra FN's daværende rapportør for menneskerettigheder, Felix Ermacora, fra perioden 1986 til 1992 og desuden på to bøger; Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002 og Jari Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988³.

Jari Laber, Barnett R. Rubin og Amnesty International har primært indhentet deres oplysninger fra interviews med afghanere, der levede i eksil blandt andet i Pakistan, Indien, Afghanistan, Europa og USA. FN's daværende rapportør for menneskerettigheder, Felix Ermacora, bygger sine oplysninger på rejser til Afghanistan og nabolandene, hvor han har ført samtaler med repræsentanter fra den afghanske regering, FN-organisationer, Non-Governmental Organisationer (NGOer), repræsentanter for den daværende modstandsbevægelse, almindelige afghanske statsborgere, indsatte i fængslerne i Kabul og flygtninge i og uden for Afghanistan.

² Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, afsnit 1.3

³ Barnett R. Rubin er professor i politisk videnskab og studieleder og senior fellow ved Center for International Cooperation ved New York Universitet. Han har tidligere arbejdet som leder for Center for Preventive Action i the Council on Foreign Relations og har været professor for politiske studier ved Yale og Colombia universiteterne (Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, 2002 Yale).

2. AGSA og KAM

Da Afghanistan da Gato da Satalo Adara (AGSA) fungerede som efterretningstjeneste under den første præsident under det kommunistiske styre, Nur Mohammad Taraki, fra april 1978 til september 1979. Efter Hafizullah Amin overtog magten og præsidentposten i Afghanistan i september 1979 blev AGSA omdøbt til Kargarano Amniyyati Mu'assassa (KAM)⁴. KAM eksisterede kun i en kort periode. Det blev afløst af Khadimal-e Atal'at-e Dowlati (KhAD) i begyndelsen af 1980, efter Babrak Karmal overtog ledelsen med landet.

Det fremgår af flere kilder, at AGSA og KAM, i den korte periode de eksisterede, ukritisk gjorde brug af tortur, og at disse sikkerhedstjenester dræbte og arresterede tusinder af politiske modstandere. Personer blev ofte arresteret, tortureret og dræbt uden nogen form for rettergang⁵. Laber og Rubin refererede i 1988 vidneudsagn, der berettede om brug af elektrochok, drukning af fanger i ekskrementer og om massehenrettelser⁶.

Amnesty International refererede i 1986 vidner, der berettede at være blevet udsat for elektrochok, hård fysisk mishandling, udrykning af fingernegle, afbrænding af hud, fingerede henrettelser og gennem længere tid at være blevet forhindret i at sove. Amnesty International rapporterede, at disse former for tortur rutinemæssigt blev udført i et afhøringscenter tilknyttet indenrigsministeriet og i fem til seks afhøringscentre i Kabul⁷.

Der findes ikke præcise tal over antallet af fængslede personer, der blev dræbt i den periode, hvor disse sikkerhedstjenester eksisterede⁸. Den daværende rapportør for menneskerettigheder, Felix Ermacora, indhentede oplysninger fra en tidligere medarbejder i det daværende Planlægningsministerium (Ministry of Planning),

⁴ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 5-7 og s. 145.

⁵ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002 s. 133

⁶ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 5-7, Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002 s. 137.

⁷ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986

⁸ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988 s. 145-46

der oplyste, at man havde forsøgt at registrere antallet af savnede personer i denne periode, men var stoppet, da man nåede til 25.000. Vidnet fandt, at havde man ikke stoppet denne øvelse, kunne mere end 27.000 savnede personer være blevet registreret⁹.

3. KhAD og WAD

Khadimal-e Atal'at-e Dowlati (KhAD) blev etableret i begyndelse af 1980 efter Sovjetunionens invasion i Afghanistan. Ifølge Rubin ((1995) 2002) var KhAD organiseret af KGB og generaldirektøren skulle rapportere direkte til KGB. Sikkerhedstjenesten var ikke længere tilknyttet Indenrigsministeriet, som det var tilfældet for KAM, men blev en afdeling direkte under Præsidenten. Generaldirektøren indtil 1986 var Ahmadzai Najibullah, der herefter blev præsident. I 1986 blev sikkerhedstjenesten ophøjet til et ministerium og omdøbt til Wizarat-i Amaniyyat-i Dawlati (WAD)¹⁰.

3.1 Organisationsstruktur

Amnesty International rapporterede i 1986, at der udover KhAD også fandtes en separat militær sikkerhedstjeneste kendt som KhAD-e Nezami, der hørte under Forsvarsministeriet. Desuden fandtes et sikkerhedspoliti tilknyttet Indenrigsministeriet, der kaldtes Sarandoy. Der var centrale og lokale KhAD-afhøringscentre i Kabul by og én eller flere i provinserne¹¹.

Amnesty International rapporterede i 1991, at KhAD havde forhørscentre i hele landet, der var kendt som KhAD-centre. Disse centre skiftede i forbindelse med etableringen af WAD navn til Riasats, men blev i folkemunde stadig kaldt KhAD-

⁹ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan*, 17 February 1986, afsnit 46.

¹⁰ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002 s. 133.

¹¹ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 6.

centre. Amnesty International oplyste i 1991, at der var omkring tolv sådanne centre i Kabul by med hvert sit ansvarsområde¹²:

Hoveddirektorat (Riasat-e-Umoomi) fandtes i en bygning kaldet Sedarat, der også husede KhAD's hovedkvarter. Dette direktorat var ansvarlig for afhøringerne af højtstående regeringsmedlemmer og andre vigtige personer.

Direktorat nr. 1 (Riasat-a-Awal) havde ansvaret for overvågning, arrestation og fængsling af personer blandt den almindelige befolkning i Kabul, der mistænktes for antistatslig aktivitet.

Direktorat nr. 4 (Riasat-e-Char) havde ansvaret for at afdække antistatslige aktiviteter inden for uddannelsesinstitutioner. Dette direktorat havde ansvaret for arrestationer og fængslinger af skole- og universitetslærere og af studenter.

Direktorat nr. 5 (Riasat-e-Panj) havde ansvaret for bekæmpelse af grupper, der arbejdede mod regeringen både internt i Afghanistan og i udlandet. Det var blandt andet involveret i arrestationer og tortur af fanger, der deltog i kuppet mod Najibullah i marts 1990.

Direktorat nr. 7 (Riasat-e-Haft) havde samme funktioner som Riasat-e-Panj. Fanger holdtes her i isolation i længere tid, mens de blev afhørt. Efterfølgende blev de overført til et underjordisk fængsel, hvor de kunne sidde i måneder, før de blev overført til et andet fængsel. Tidligere medarbejdere i KhAD oplyste, at tortur rutinemæssigt og systematisk blev udført i Riasat-e-Haft.

Amnesty International refererede i 1991 vidneudsagn, der underbyggede, at personer, der arbejdede ved et af disse direktorater, var skyld i, at selv den begrænsede beskyttelse, der fandtes omkring tilbageholdelse og forhør i den afghanske lovgivning, blev ignoreret. Der var således ikke militær eller politi til stede ved arrestationer af politiske fanger og fanger blev systematisk tilbageholdt længere end de tilladte 72 timer før de kom for retten. Desuden var forholdene i celler og

¹² Amnesty International, *Afghanistan Reports of Torture and Long-term Detention without trial*, 1991, s. 3-5.

fængsler langt under FN's minimumskrav og fanger kunne ikke modtage besøg fra deres familier¹³.

Rubin ((1995) 2002) oplyste, at Præsident Najibullah i april 1988 etablerede en højt betalt militær elite gruppe, Special Guard, der hørte under WAD. Gruppen rapporterede direkte til Najibullah og soldaterne fik dobbelt så meget i løn som andre soldater¹⁴. Han oplyste videre, at KhAD samarbejdede med Ministeriet for nationaliteter og stammer (Ministry of Nationalities and Tribes) og Ministeriet for Islamske anliggender (Ministry of Islamic Affairs) for at bekæmpe den daværende modstandsbevægelse¹⁵.

3.2 Medarbejderne i KhAD og WAD

Der findes ikke præcise tal på hvor mange, der arbejdede for KhAD og WAD. Rubin ((1995) 2002) henviste til kilder, der oplyste, at WAD havde 15.000 til 30.000 professionelle ansat. Det vurderedes i 1987, at der var 100.000 informanter ansat¹⁶. Der var rapporter om, at KhAD rekrutterede studenter som informanter¹⁷.

Laber og Rubin oplyste i 1988, at der fandtes KhAD-informanter i næsten alle klasseværelser og kontorér. De oplyste tillige, at KhAD-afhøringspersonale blev sendt på kurser i tre til seks måneder i det daværende Sovjetunionen¹⁸. Værnepligtige aftjente også i KhAD¹⁹.

Flere kilder oplyste, at der var mange KGB-officerer tilknyttet KhAD. Amnesty International henviste i 1986 til vidneudsagn, der berettede, at der var medarbejdere fra Sovjetunionen til stede under torturen. De deltog i afhøringerne, men det var

¹³ Amnesty International, *Afghanistan Reports of Torture and Long-term Detention without trial*, 1991, s. 5

¹⁴ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 157

¹⁵ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002 s. 132-134

¹⁶ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 133

¹⁷ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 140

¹⁸ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 77 og 94

¹⁹ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 131

ifølge kilderne ofte afghanere, der udførte torturen²⁰. Laber og Rubin refererede i 1988 kilder, der oplyste, at afhøringer og tortur blev udført i samarbejde med eller under vejledning af KGB-officerer fra det tidligere Sovjetunionen²¹. Rubin ((1995) 2002) oplyste videre, at hver KhAD-embedsmand havde én eller flere KGB-rådgivere tilknyttet og at KGB-medarbejdere havde kontorer tæt på afhøringscentre og at KGB-medarbejdere deltog i afhøringerne²².

3.3 Anholdelsesprocedurer

Laber og Rubin oplyste i 1988, at KhAD arresterede folk uden at informere deres familier om anholdelsen og uden at informere de arresterede om, hvorfor de blev anholdt. Amnesty International (1986) og Laber og Rubin (1988) refererede tillige vidneudsagn, der berettede, at de var blevet angivet af bekendte eller af familie, der var blevet tvunget til at oplyse deres navne under tortur²³.

Amnesty International oplyste videre i 1986, at den mest almindelige procedure for en anholdelse var, at fangerne først blev ført til Shashdarak-forhørscenteret og herefter blev overført til det centrale afhøringscenter, Sedarat, hvor de skulle opholde sig i længere tid. Efterfølgende kunne fangerne blive overflyttet til det centrale fængsel, Pul-e Charki. Flere vidner oplyste til Amnesty International, at de ikke blev udsat for yderligere tortur, efter at de var blevet overflyttet til Pul-e Charki. Der var dog en mindre del af vidnerne, der oplyste, at de også var blevet udsat for tortur der²⁴.

Laber og Rubin oplyste i 1988, at anholdelsesprocedurerne i Kabul ofte fungerede sådan, at arresterede personer først blev taget til et af de forholdsvist små forhørscentre i Kabul for den indledende undersøgelse af deres sag. De blev bedt om at tilstå deres forbrydelse og blev ladet alene i varierende perioder. Hvis de herefter

²⁰ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 17

²¹ Jeri Laber, Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 94

²² Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 132-134

²³ Jeri Laber, Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 79-80 og Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 9-10

²⁴ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 6

ikke tilstod, blev de udsat for tortur. Dette skete nogle gange lige efter forhøret og nogle gange først efter nogle dage. Efter en forholdsvis kort periode blev de arresterede flyttet til Sadarat. Her kunne de få mulighed for at tilstå igen, men før eller siden blev de udsat for alvorlig tortur. Fangerne var fuldstændigt isoleret i forbindelse med afhøringerne og torturen syntes at være nøje tilpasset fangernes politiske betydning og deres fysiske tilstand. Når KhAD havde afsluttet forhøret blev fangen overflyttet til Pul-e Charki-fængslet. I nogle tilfælde fortsatte forhøret her. Særligt vigtige fanger blev afhørt i en speciel afdeling af Pul-e Charki-fængslet. I provinsen blev fanger først ført til det lokale KhAD-kontor for den indledende afhøring, herefter blev fanger af særlig betydning overflyttet til yderligere afhøring i Kabul²⁵.

Amnesty International oplyste i deres rapport fra 1991, at fanger, der var blevet afhørt af KhAD, efterfølgende enten blev stillet for en dommer i Special Court of National Security (denne domstol hed før 1988 Special Revolutionary Court. Se også afsnit 3.7 Rettergang under KhAD og WAD) eller blev sendt direkte i fængsel. Fanger, der blev sendt til blok 1 eller 2 i Pul-e Charki-fængslet, blev holdt i fuldstændig isolation i flere år uden at komme for en dommer. Amnesty International havde kendskab til fanger, der var fængslet i op til ni år uden at komme for en dommer²⁶.

3.4 Anvendelse af tortur

Ifølge de oplysninger der er til rådighed, blev tortur brugt af KhAD i hele den periode organisationen eksisterede (1980-92). Der var imidlertid forskel på, hvor systematisk tortur blev brugt i perioden. I forbindelse med lanceringen af den nationale forsoningsproces i 1986, hvor der blev givet amnesti til en del politiske fanger, ser det ud til, at der skete en ændring i torturmønstrene.

Amnesty International oplyste i 1986, at der ofte var rapporter om brug af tortur i de to KhAD-afhøringscentre i Kabul, Shashdarak og Sedarat. Tortur blev også

²⁵ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 83-84

²⁶ Amnesty International, *Afghanistan Reports of Torture and Long-term Detention without trial*, 1991, s. 6

rapporteret fra både KhAD-e Nezami's bygninger i Kabul og fra Indenrigsministeriets bygninger (se afsnit 3.1 Organisationsstruktur). Der var også vidneberetninger om forekomsten af tortur i KhAD-centrene i provinsen. Ifølge de vidneberetninger, som Amnesty International refererede, gjorde KhAD brug af en lang række torturmetoder. Det var almindeligt, at anholdte blev slået med forskellige instrumenter blandt andet trækæppe. Det var også almindeligt at bruge elektriske stød til tortur. Fanger blev tvunget til at stå oprejst i lang tid i sol, sne eller vand. Der var fanger, der fik en flaske sat op i endetarmen, der blev stukket med nåle, og fik stillet en stol på maven eller hænderne med en person ovenpå. Vidner oplyste om, at fanger blev brændt med cigaretter eller skoldet med kogende vand og at de gennem længere tid var blevet forhindret i at gå på toilettet. Der var også vidneudsagn om, at kvinder blev tvunget til at se på tortur af mandlige fanger, og at fanger blev truet med henrettelse²⁷.

Laber og Rubin (1988) refererede også vidner, der berettede om brug af en lang række torturmetoder herunder nægtelse af søvn, længerevarende udsættelse for fysisk vold, elektrisk stød anvendt blandt andet på fanger, der stod i vand, udrijving af fingernegle, ophængning ved fødderne, tvang af fanger til at overvære tortur og drab af medfanger og tvang af fanger til at stå i vand med kemikalier, der opløste huden²⁸.

FN's daværende rapportør for menneskerettigheder, Felix Ermacora, indsamlede i 1986 vidneudsagn, hvoraf det fremgik, at der forekom alvorlig tortur udført af KhAD-officerer. Dette inkluderede at stikke nåle i fingrene på fanger, at forhindre dem i at sove, at brænde deres læber med cigaretter, at hænge dem op i håret, at true med henrettelser af familie og venner eller at true med, at deres børn blev sendt væk²⁹.

²⁷ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 11-17

²⁸ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 84-94

²⁹ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 17 February 1986, afsnit 56

Af Felix Ermacoras rapport fra oktober 1987 fremgik det imidlertid, at han ikke havde modtaget rapporter om tortur i de foregående seks måneder³⁰.

Felix Ermacora oplyste i februar 1988, at der ikke længere var rapporter om systematisk brug af tortur i fængslerne i Kabul, men at der fortsat var rapporter om tortur fra fængsler i Ghazni. Han oplyste imidlertid, at der fortsat var rapporter om forekomsten af tortur i forbindelse med afhøringer og om drab af politiske fanger³¹.

Amnesty International rapporterede i 1988, at det stadig var beretninger om tortur, selvom det på baggrund af de foreliggende oplysninger tydede på, at torturen ikke forekom så systematisk og tilsyneladende ikke længere var rutine i forbindelse med afhøringer. Amnesty International rapporterede imidlertid, at fanger blev mishandlet i Pul-e Charki-fængslet af fængslets personale for mindre disciplinære overtrædelser såsom at læse en religiøs bog eller at kræve ret til kollektiv bøn³².

Felix Ermacora FN's daværende rapportør for menneskerettigheder oplyste i februar 1989, at der stadig var troværdige rapporter om menneskerettighedsovergreb udført af regeringsembetsmænd. Mishandling og tortur var stadig udbredt især i forbindelse med afhøringer udført af politiet og KhAD-agenter³³.

Han oplyste i sin rapport fra februar 1992, at der stadig forekom mishandling under afhøringer blandt andet i form af, at fanger blev forhindret i at sove og blev tvunget til at stå oprejst op af en væg i fuldstændig isolation³⁴.

³⁰ United Nations General Assembly, *Report of the Economic and Social Council, Situation of Human Rights in Afghanistan, Note by the Secretary-General*, 23 October 1987, afsnit 111

³¹ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 26 February 1988, afsnit 33 og 56

³² Amnesty International, *Afghanistan – Unlawful killings and torture*, 1988 s. 6 og s. 8

³³ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 16 February 1989, afsnit 69

³⁴ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 17 februar 1992, afsnit 104

Rubin ((1995) 2002) oplyste, at KhAD i modsætning til dets forgængere AGSA og KAM ikke ukritisk torterede og myrdede mistænkte modstandere. Tortur var en af flere metoder, som KhAD brugte til at indsamle oplysninger om befolkningen. Tortur spillede en rolle, der dog aftog over tid, i en mere og mere rutinemæssig overvågning og kontrol. I forbindelse med at KhAD afløste KAM, blev embedsmænd fra KAM direkte overført til KhAD og brugte dér de samme hårdhændede metoder, som blev brugt i KAM. Senere udviklede KhAD under vejledning af KGB en egen strategi for overvågning af befolkningen. Tortur blev anvendt til at få oplysninger ud af folk, og personer, der under tortur skiftede side, blev brugt til informanter. Rubin ((1995) 2002) oplyste, at tortur forblev standardiseret administrativ praksis under hele Kamals regeringsperiode fra 1980 til 86³⁵.

3.5 Antallet af fængslede og forsvundne personer

Der findes ikke tilgængelige officielle statistikker på, hvor mange politiske fanger der blev tilbageholdt af KhAD.

Rubin ((1995) 2002) refererede en embedsmand i Kabul, der i 1990 oplyste, at KhAD havde arresteret 150.000 personer overvejende fra Kabul³⁶.

FN's daværende rapportør for menneskerettigheder Felix Ermacora refererede i sine rapporter fra 1986 til 1991 de officielle tal, som den daværende regering opgav for antallet af politiske fanger. Han nævnte for eksempel, at den daværende regering i 1987 oplyste, at der var 4.926 politiske fanger i Pul-e-Charki-fængslet.

Felix Ermacora oplyste i 1988, at den daværende regering havde oplyst, at der var 3.147 politiske fanger, der afsonede deres straf, og at mere end 7.000 fanger var blevet løsladt som følge af amnestilovene, der blev indført i 1987 i forbindelse med forsoningspolitikken.

Felix Ermacora oplyste i 1989, at den daværende regering opgav, at 16.110 fanger var blevet løsladt i hele landet siden 1987 og at 3.405 fanger var blevet fængslet i samme periode. Han oplyste videre, at der var 2.745 indsatte i Pul-e Charki-

³⁵ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 137-138

³⁶ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 137

fængslet. Han fik fra andre kilder oplyst, at det var 12.000 til 15.000 politiske fanger i landet. Han konkluderede efter at have besøgt Pul-e Charki-fængslet, at ingen af de nævnte tal kunne være rigtige.

Felix Ermacora oplyste i sin rapport fra 1990, at på trods af, at det var blevet oplyst, at 17.000 fanger var blevet løsladt siden 1987, var der fortsat konstant cirka 3.000 politiske fanger.

Felix Ermacora refererede i sin rapport fra 1992 den daværende politiske opposition for at udtale, at der fandtes 20.000 politiske fanger, og at 8.000 af disse var tilbageholdt i Pul-e Charki-fængslet. De officielle tal fra den daværende regering var 4.261 fanger, hvoraf 2.530 skulle være politiske fanger. Det var ikke muligt for FN's daværende rapportør for menneskerettigheder at verificere disse tal³⁷.

3.6 Forholdene i KhAD forhørscentre og fængsler

Amnesty International oplyste i 1986, at fængselsforholdene var meget dårlige. Pul-e Charki-fængslet, der oprindeligt var bygget til 5.000 fanger, havde 10.000 indsatte, hvilket betød, at mange celler var ekstremt overfyldte. Der var rapporter om, at fanger blev holdt i isolation i lange perioder, at de havde meget begrænset mulighed for at gå på toilettet og at de modtog ekstrem dårlig forplejning. Fanger i forhørscentrene havde ifølge rapporten ingen eller begrænset tilladelse til at modtage besøg fra deres familier³⁸.

Laber og Rubin oplyste i 1988, at forholdene i detentionscentre og afhøringscentre var så dårlige, at de kunne betragtes som tortur i sig selv. Et vidne berettede, at 48 personer var blevet sat ind i et lille rum uden adgang til rindende vand og toiletfaciliteter. Rummet havde ingen møbler eller tæpper og var fyldt med utøj, mider og lus. De indsatte kom på toilettet i grupper af fem personer én gang i døgnet. Re-

³⁷ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 26 February 1988 afsnit 34-36, 16 February 1989 afsnit 34-37, 31 January 1990 afsnit 34-36, 28 January 1991 afsnit 37-43 og h og United Nations General Assembly, *Report of the Economic and Social Council, Situation of Human Rights in Afghanistan, Note by the Secretary-General*, 23 Oktober 1987 afsnit 48

³⁸ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 22-24

sten af tiden måtte de urinere i rummet. Fanger med diarré måtte besørge i en lille krukke i rummet. Forholdene i Pul-e Charki-fængslet blev også kritiseret for manglende toiletforhold, manglende plads og manglende varme³⁹.

FN's daværende rapportør for menneskerettigheder Felix Ermacora rapporterede i 1987, at forholdene i fængslerne fortsat var meget dårlige. Han observerede blandt andet, at fanger i Sadarat-forhørscentret blev tilbageholdt i celler, hvor vinduerne var malet over med sort maling. Han oplyste videre, at fanger i fængslerne fortsat blev behandlet meget brutalt⁴⁰.

Felix Ermacora fandt i 1989, at forholdene i Kabul-fængslerne var forbedrede, men at forholdene for fanger, der ventede på at blive dømt, stadig var meget dårlige⁴¹.

Felix Ermacora oplyste i sin rapport fra 1990, at de psykiske forhold for fanger, tilsyneladende var forbedret, men beklagede, at Den Internationale Komite for Røde Kors ikke havde adgang til at besøge fanger, der afventede en fængselsdom. Han oplyste videre, at forholdene for politiske fanger især om vinteren var meget barske⁴².

Felix Ermacora påpegede i sin rapport fra 1992 det positive i, at Den Internationale Komite for Røde Kors nu havde fået adgang til fængslede. Han nævnte videre, at det var positivt, at der var blevet etableret en kommission til at tage sig af forholdene for fanger. Han oplyste dog, at der fortsat var alvorlige mangler i fængslerne såsom utilstrækkeligt mad, mangel på elektricitet, vand og på varme⁴³.

³⁹ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988, s. 94-98.

⁴⁰ United Nations General Assembly, *Report of the Economic and Social Council, Situation of Human Rights in Afghanistan, Note by the Secretary-General*, 23 October 1987, afsnit 60 og 112.

⁴¹ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 16 February 1989 afsnit 71.

⁴² United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 31 Januar 1990 afsnit 12 og i.

⁴³ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 17 February 1992 afsnit 104 og 107

3.7 Rettergang under KhAD og WAD

Ifølge Rubin ((1995), 2002) udøvede KhAD juridisk autoritet gennem den Specielle Revolutionære Domstol (Special Revolutionary Court). Denne domstol blev under WAD omdøbt til Special Court of National Security. Domstolen hørte under regeringen, men blev superviseret af rådgivere fra det daværende Sovjetunionen og fungerede som en afdeling under KhAD. I alle sager vedrørende politik og sikkerhed erstattede domstole under den Specielle Revolutionære Domstol de almindelige domstole. Den tiltalte havde ingen ret til at blive forsvaret og ingen blev frikendt⁴⁴.

Amnesty International oplyste i 1986, at mange fanger tilbageholdtes i KhAD-forhørscentre i længere perioder uden at komme for en dommer eller at få mulighed for at forsvare deres sag. Når KhAD havde afgjort deres sag, blev fangerne enten løsladt eller sendt videre til fængslet. Af de, der kom i fængsel, blev nogle løsladt uden yderligere domsfældelse, mens andres sag kom for den Revolutionære Domstol. Domstolen fungerede ifølge vidneudsagn således, at de anklagede fik læst deres dom op uden at have mulighed for at forsvare sig eller at anke deres dom. Amnesty havde ikke kendskab til sager, hvor en anklage blev frafaldet af den Revolutionære Domstol. Amnesty International rapporterede imidlertid, at der var fanger, der blev løsladt og sat fri uden videre forklaring. Der var også eksempler på, at fanger, der blev løsladt, modtog en undskyldning for, at de havde været fanget og tortureret uden grund⁴⁵.

Laber og Rubin oplyste i 1988, at nogle fanger blev løsladt uden forklaring efter lang tids tilbageholdelse. Fanger, der blev fundet skyldige, blev præsenteret for en dokument, der opremsede konklusionen på undersøgelsen af deres sag, henviste til den relevante lovgivning og anbefalede en straf til den Revolutionære Domstol. Fanger kunne ikke mødes med familie, advokater eller vidner for at forsvare deres sag. I flere tilfælde blev en tilståelse fremtvunget gennem tortur. I nogle tilfælde blev en anklage ikke oplyst om, at retssagen skulle finde sted før end dagen inden

⁴⁴ Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002, s. 133-134

⁴⁵ Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986, s. 10 og s.20-21

retsagen. Almindeligvis var der ikke andre til stede i retssalen end den anklagede og det nødvendige personale. Den anklagede havde ikke mulighed for at forsvare sig selv, men fik anklagerne læst op og den anbefalede dom blev fastsat af KhAD. Der er ikke rapporter om, at nogen blev erklæret uskyldige ved denne domstol⁴⁶.

3.8 Henrettelser

Laber og Rubin refererede vidneskildringer i 1988, hvoraf fremgik, at der fandt mange henrettelser sted af fanger i fængslerne, herunder at grupper af fanger blev taget ud af fængslet om dagen og henrettet⁴⁷.

FN's daværende rapportør for menneskerettigheder Felix Ermacora vurderede på baggrund af sine egne observationer, at rapporterne om henrettelser af fanger var sande⁴⁸.

⁴⁶ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988 s. 99-100

⁴⁷ Jeri Laber og Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988 s. 102-103

⁴⁸ United Nations Economic and Social Council, *Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora*, 17 February 1986, afsnit 52 og United Nations General Assembly, *Report of the Economic and Social Council, Situation of Human Rights in Afghanistan, Note by the Secretary-General*, 23 October 1987, afsnit 42-44

Litteraturliste

Amnesty International, *Afghanistan Torture of Political Prisoners*, 1986

Amnesty International, *Afghanistan Unlawful killings and torture*, 1988

Amnesty International, *Afghanistan Reports of Torture and long-term detention without trial*, 1991

Det nederlandske Udenrigsministerium, *Asyl-, Ind og Udvandringssager, Sikkerhedstjenester i kommunistisk Afghanistan (1978-92) AGSA, KAM, KhAD og WAD*.

Barnett R. Rubin, *The Fragmentation of Afghanistan*, (1995) 2002

Jeri Laber, Barnett R. Rubin, *A Nation is Dying*, 1988.

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1985/38, 17 February 1986*

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1986/40, 19 February 1987*

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1987/58, 26 February 1988*

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1988/67, 16 February 1989*

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1989/67, 31 January 1990*

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1990/53*, 28 January 1991

United Nations Economic and Social Council, *Questions of the Violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world, with particular reference to colonial and other dependant countries, Report on the situation of human rights in Afghanistan by the special rapporteur Mr. Felix Ermacora, in accordance with the commission on Human Rights resolution 1991/78*, 17 February 1992

United Nations General Assembly, *Report of the Economic and Social Council, Situation of Human Rights in Afghanistan, Note by the Secretary-General*, 23 October 1987

Ministry of Foreign Affairs Asylum and Migration Division The Hague, *Security Services in Communist Afghanistan (1978-1992) AGSA, KAM, KhAD and WAD*, 26 April 2001,